

आनंद सागर मंगल कार्यालय

एका मंगलमय कार्यासाठी लागणारी सर्व प्रकारची सेवा एकाच छताखाली. आता आनंद सागर मंगल कार्यालय येथे रात्रीच्या कार्यक्रमासाठी भव्य लॉन्स उपलब्ध.

* लग्न सोहळा * साखरपूडा * रिसेप्शन * वाढदिवस * गेट दुगेदर * कॉन्फरन्स * सांस्कृतिक कार्यक्रम

आसना बायपास चौरस्त, गोरक्षण, जवळ, देशमुख गॅस पंपासमोर कामठा (बु.) नांदेड
व्यवस्था: स्वागत मंडप डेकोरेशन, मो. 9325610507, 7972904719

RNI No.6331/62
REGD.No. G2/RNP/IND-27/2024-2026

गोदातेर

समाचार

संपादक : केशव घोगसे पाटील
www.godateer.com

हॉटेल्स द्वारका
शुद्ध शाकाहारी फॅमिली रेस्टॉरंट

सौ. प्रियंका महेश वडजकर 7620987408
कोकाटे कॉम्प्लेक्स, आसना बायपास, सांगवी (बु.) हिंगोली रोड, नांदेड.

* वर्ष ६५ वे * अंक २८१ * नांदेड * गुरुवार, दि. २२ ऑक्टोबर २०२६ * पृष्ठ ६ * किंमत २ रुपये ☎ : 255777, Fax :252211

5, औरंगाबाद विभाग पदवीधर मतदारसंघ निवडणूक 2026 | राष्ट्रवादी काँग्रेस, भाजप, शिवसेना महायुतीचे अधिकृत उमेदवार

अ.क्र. **2** चव्हाण सतीश भानुदासराव बी.ई. (मेकॅ.)

पसंती क्र. **1** यांनाच प्रथम पसंतीचे मत देऊन विजयी करा !

मतदान - शुक्रवार, दि. 23 ऑक्टोबर 2026 वेळ - सकाळी 8:00 ते दुपारी 4:00 पर्यंत
मतदार यादीत आपले नाव पाहण्यासाठी 0794 344 9512 या टोल फ्री क्रमांकावर संपर्क साधावा. प्रकाशक : नितीन बागवे

जरांगेंनी समाजाच्या व्यासपीठाचा राजकीय वापर करू नये; उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांचे आवाहन

मुंबई (प्रतिनिधी) - मराठा आंदोलक मनोज जरांगे-पाटील यांनी केलेल्या ५०० कोटीच्या आरोपांचे उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी बुधवारी खंडन केले. मी कोणालाही ५०० कोटी रुपये दिलेले नाहीत किंवा घेतलेले नाहीत. जरांगे-पाटील यांनी आरोप करण्यापूर्वी शहानिशा करावी. त्यांच्याकडे काही पुरावे असतील, तर ते सादर करावेत. या प्रकरणाची चौकशी झाली पाहिजे, म्हणजे दूध का दूध आणि पाणी का पाणी होईल, असे प्रतिआवाहन शिंदे यांनी दिले. मराठा समाजाच्या

प्रश्नासाठी जरांगे यांनी काम करावे; मात्र समाजाच्या व्यासपीठाचा राजकीय वापर करू नये, असे आवाहनही त्यांनी केले. नाशिकमधील सिंहस्थ कुंभमेळ्याचे निमंत्रण राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांना देण्यासाठी

शिंदे बुधवारी दिल्लीत होते. या वेळी पत्रकारांशी बोलताना त्यांनी जरांगे यांच्या आरोपांवर भूमिका स्पष्ट केली. आमचे सर्व प्रवक्ते यावर बोलत आहेत. मी कोणालाही ५०० कोटी रुपये दिलेले नाहीत किंवा घेतलेले नाहीत. जरांगे यांनी शहानिशा

जरांगेंच्या ५०० कोटी रुपयांच्या आरोपांना एकनाथ शिंदेंचे प्रत्युत्तर; पुरावे सादर करण्याचे आवाहन

बीडमधील दसरा मेळाव्यात मनोज जरांगे पाटील यांनी उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्यावर आरोप केला होता. त्यांचे पुत्र खासदार श्रीकांत शिंदे यांच्यामार्फत ५०० कोटी रुपये दिल्याची चर्चा भाजपमध्ये असल्याचा दावा केला होता. या आरोपावर शिंदे यांनी दसरा मेळाव्यात उत्तर द्यावे, असे आवाहनही त्यांनी दिले होते. या टीकेनंतर जरांगे यांनी पत्रकार परिषद घेऊन पुरावे सादर करण्याचा इशारा दिला आहे. यावर एकनाथ शिंदे यांनी प्रत्युत्तर दिले असून आपण कोणालाही ५०० कोटी रुपये दिले नसून कोणाचे ५०० कोटी रुपये घेतलेलेही नाहीत, असे एकनाथ शिंदे यांनी सांगितले. त्याचबरोबर मनोज जरांगे यांनी पुरावे सादर करावेत, असे आवाहनही एकनाथ शिंदे यांनी जरांगे यांना दिले आहे.

करून बोलावे. त्यांच्याकडे त्याची चौकशी झाली पाहिजे, पुरावे असतील, तर ते द्यावेत. असे शिंदे म्हणाले.

दुष्काळामुळे मराठवाड्यात ३५ हजार कोटींचे नुकसान; हेक्टरी १ लाखाची मदत द्या -आ. रोहित पवार

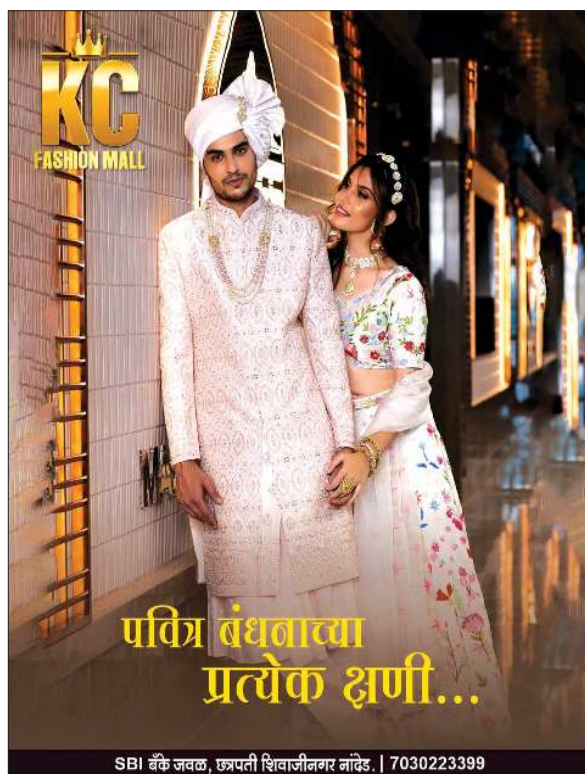

नांदेड (प्रतिनिधी) - मराठवाड्यात यंदा सरासरीपेक्षा ५५ टक्के कमी पाऊस झाला असून, यामुळे शेतकऱ्यांचे सुमारे ३५ हजार कोटी रुपयांचे अतोनात नुकसान झाले आहे. अशा गंभीर परिस्थितीत सरकारने शेतकऱ्यांची चेष्टा न करता त्यांना प्रतिहेक्टर १ लाख रुपयांची ठोस आर्थिक मदत द्यावी, अशी मागणी राष्ट्रवादी काँग्रेस (शरदचंद्र पवार) पक्षाचे आमदार रोहित पवार यांनी नांदेड येथे पत्रकार परिषदेत केली. पदवीधर मतदारसंघाच्या निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर मतदारांशी संवाद साधण्यासाठी आमदार रोहित पवार नांदेड दौऱ्यावर आले होते. या वेळी माध्यमांशी बोलताना ते म्हणाले की, गेल्या वर्षी अतिवृष्टीमुळे पिकांचे मोठे नुकसान झाले होते, तेव्हाही सरकारने योग्य मदत दिली नाही. अशा कठीण प्रसंगी सरकारने ५ हजार रुपयांची

अत्यंत तोकडी मदत जाहीर करून शेतकरी आणि गरिबांची एकप्रकारे श्रद्धा केली आहे. महाविकास आघाडीचे उमेदवार डॉ. प्रतापसिंह पाटील यांना विजयी करण्याचे आवाहन करत आमदार पवार म्हणाले, आमदार सतीश चव्हाण यांनी पदवीधरांचा विश्वास गमावला असून, या निवडणुकीत त्यांचा मोठ्या फरकाने पराभव होईल. या प्रकरावर परिषदेला खासदार रवींद्र चव्हाण, माजी राज्यमंत्री डॉ. माधवराव किन्हाळकर, प्रा. यशपाल भिंगे, भगवानराव आलेगावकर, डॉ. विठ्ठल पावडे, महेश देशमुख तरोंडेकर, माजी उपमहापौर आनंद चव्हाण, आनंद पाटील, रऊफ इनामदार, तातेराव पाटील आलेगावकर, धनंजय सूर्यवंशी, सत्यपाल सावंत, सुभाष रावनागावकर आणि प्रॉजेली रावनागावकर आदी मान्यवर उपस्थित होते.

५ हजारांची मदत देऊन शेतकऱ्यांची थड्ठा

मराठवाड्यात ५५ टक्के कमी पाऊस झाला असून यामुळे शेतकऱ्यांचे सुमारे ३५ हजार कोटी रुपयांचे नुकसान झाले आहे. ५ हजार रुपयांची मदत देऊन शेतकऱ्यांची सरकारने थड्ठा केली आहे. अशा परिस्थितीत सरकारने शेतकऱ्यांची चेष्टा न करता हेक्टरी १ लाख रुपयांची ठोस आर्थिक मदत द्यावी, अशी मागणी आ. रोहित पवार यांनी केली.

पवित्र बंधवाच्या प्रत्येक क्षणी...

SB! बँके जवळ, छत्रपती शिवाजीनगर नांदेड. | 7030223399

सीजेपीच्या दास, रांका यांची सात दिवसानंतर तिहार तुरुंगातून सुटका

नवी दिल्ली (प्रतिनिधी) - जंतर-मंतर येथील प्रतिबंधित आंदोलन क्षेत्रात प्रवेश केल्याप्रकरणी अटकेत असलेले 'काँग्रेस जनता पार्टी'चे नेते सौरव दास आणि आशुतोष रांका यांची सात दिवसानंतर कारागृहातून सुटका झाली आहे. दिल्ली पोलिसांच्या कोठडी वाढवण्याच्या मागणीनंतरही विशेष कार्यकारी दंडाधिकाऱ्यांनी दोन्ही नेत्यांची सुटका करण्याचे आदेश बुधवारी दिले.

सुनावणीदरम्यान दोन्ही नेत्यांच्या वतीने जामीनदार सादर करण्यात आले. दंडाधिकाऱ्यांनी पोलिसांची मागणी फेटाळून लावत दोन्ही नेत्यांच्या सुटकेचा मार्ग मोकळा केला.

१४ ऑक्टोबर रोजी जंतर-मंतर क्षेत्रात विनापरवानगी प्रवेश केल्याचा आणि शांतता भंगाचे बॉण्ड मोडल्याचा आरोप दास आणि रांका यांच्यावर ठेवण्यात आला होता.

त्यानंतर दिल्ली पोलिसांनी त्यांना ताब्यात घेऊन दंडाधिकाऱ्यांसमोर हजर केले असता, सुरुवातीला त्यांना ५ दिवसांची न्यायालयीन कोठडी सुनावण्यात आली होती. त्यानंतर ११ ऑक्टोबर रोजी त्यांच्या कोठडीत पुन्हा दोन दिवसांची वाढ करण्यात आली होती, ज्याची मुदत बुधवारी संपत होती.

दरम्यान, दोन्ही नेत्यांच्या न्यायालयीन कोठडीला आव्हान देणाऱ्या याचिकेवर दिल्ली उच्च न्यायालयातही सुनावणी झाली. मात्र, उच्च न्यायालयातले या प्रकरणात तात्काळ हस्तक्षेप करण्यास नकार दिला आहे.

शेतकऱ्यांना विनाविलंब पीक कर्ज द्या; जिल्हाधिकारी राहुल कर्डिले यांचे बँकांना निर्देश

नांदेडमधील बँकांना अचानक भेट; पीक कर्ज प्रकरणांचा आढावा, शेतकऱ्यांशी साधला संवाद

नांदेड (प्रतिनिधी) - शेतकऱ्यांना पीक कर्ज मिळवण्यात कोणतीही अडचण येऊ नये, तसेच पात्र शेतकऱ्यांना विनाविलंब कर्ज उपलब्ध करून द्यावे, असे निर्देश जिल्हाधिकारी राहुल कर्डिले यांनी बुधवारी नांदेड शहरातील बँकांच्या अचानक भेटीदरम्यान दिले. नवा मोठा येथील भारतीय स्टेट बँक, वजिराबाद येथील महाराष्ट्र ग्रामीण, तारासिंग मार्केट येथील पंजाब नॅशनल बँक आणि युनियन बँकेला भेट देऊन त्यांनी पीक कर्ज वितरणासह अन्य कर्ज

प्रकरणांचा आढावा घेतला. यावेळी त्यांनी बँकेत उपस्थित असलेल्या शेतकऱ्यांशी संवाद साधून त्यांच्या अडचणी जाणून घेतल्या. पीक कर्जासाठी शेतकऱ्यांना अनावश्यक कागदपत्रांची मागणी करून त्रास देऊ नये. उपलब्ध सुविधांचा वापर करून ऑनलाईन सातबारा उतारा प्राप्त करावा आणि पात्र शेतकऱ्यांना विनाविलंब पीक कर्ज मंजूर करून द्यावे, असे निर्देश जिल्हाधिकारी राहुल कर्डिले यांनी बँक अधिकाऱ्यांना दिले.

कर्ज मंजुरीची प्रक्रिया सुलभ करून शेतकऱ्यांना वेळेत कर्ज उपलब्ध होईल, यासाठी बँकांनी आवश्यक ती दक्षता घ्यावी, असेही त्यांनी स्पष्ट केले. जिल्हाधिकाऱ्यांनी बँकांमधील प्रलंबित कर्ज प्रकरणे, शेतकऱ्यांकडून प्राप्त झालेले अर्ज, आवश्यक कागदपत्राबाबत निर्माण होणाऱ्या अडचणी आणि त्यावर काढता येणारे पर्याय यांची सविस्तर माहिती घेतली. सामाईक क्षेत्रातील शेतकऱ्यांना पीक कर्ज उपलब्ध करून देताना

येणाऱ्या अडचणीबाबतही त्यांनी बँक अधिकाऱ्यांशी चर्चा केली. अशा प्रकरणांमध्ये नियमानुसार योग्य पर्याय शोधून कर्ज वितरणाची कार्यवाही सुलभ करण्याच्या सूचना त्यांनी दिल्या.

पीक कर्ज हे शेतकऱ्यांच्या शेतीविषयक गरजांसाठी महत्वाचे असल्याने कर्ज वितरण प्रक्रियेत अनावश्यक विलंब होणार नाही, याची बँकांनी खात्री करावी. शेतकऱ्यांच्या अर्जांवर वेळेत कार्यवाही करून पात्र

लाभार्थ्यांना कर्ज उपलब्ध करून द्यावे, असे निर्देश जिल्हाधिकारी राहुल कर्डिले यांनी दिले. यावेळी जिल्हाधिकारी यांच्यासोबत जिल्हा अग्रणी बँकेचे

व्यवस्थापक बी. जी. सोनकांबळे, तहसीलदार संजय वारकडे, जिल्हा पशुसंवर्धनचे उपायुक्त डॉ. प्रविणकुमार घुले यांच्यासह संबंधित विभागाचे अधिकारी उपस्थित होते.

जिल्हाभरात विजयादशमी थाटात साजरी; बालाजीचा रथ ओढण्यासाठी भाविकांची गर्दी

झेंडूचे दर कोसळले

नांदेड (प्रतिनिधी) - शहरासह संपूर्ण जिल्ह्यात मंगळवारी विजयादशमीचा (दसरा) सण पारंपरिक पद्धतीने मोठ्या उत्साहात साजरा झाला. सकाळपासूनच बाजारपेठांमध्ये झेंडूची फुले आणि आपट्याची पाने (सोने) घेण्यासाठी नागरिकांची मोठी गर्दी दिसून आली.

गेल्या दोन वर्षी दसऱ्याला झेंडूच्या फुलांना ८० ते १०० रुपये किलो असा चांगला भाव मिळाला होता. त्यामुळे यंदाही चांगला भाव मिळेल या आशेने शेतकऱ्यांनी पाणीटंचाई असतानाही मोठ्या प्रमाणावर झेंडूची शेती फुलवली होती. मात्र मंगळवारी बाजारात आवक प्रचंड वाढल्याने फुलांना

कवडीमोल भाव मिळाला. काही ठिकाणी १५ ते २० रुपये किलो दरानेही फुले विकली लागल्याने शेतकरी हवालदिल झाले आहेत. बाजारात गर्दी असूनही दर कोसळल्याने शेतकऱ्यांच्या हातातोंडाशी आलेला घास हिरावला गेला आहे. पाणी नसताना टँकरने पाणी घालून फुलं जगवली, पण आज बाजारात २० रुपयांनाही कोणी घेत नाही, अशी व्यथा उमरी, धर्माबाद, बिलोली भागातील

शेतकऱ्यांनी बोलून दाखवली. दुसरीकडे नागरिकांनी एकमेकांना 'सोने घ्या, सोन्यासारखं रहा' अशा शुभेच्छा देत आपट्याची पाने वाटली. सायंकाळी जुना मोठा परिसरातील श्री बालाजी मंदिरात बालाजीचा पारंपरिक रथ ओढण्यासाठी भाविकांनी मोठी गर्दी केली होती. मंदिर परिसर सोन्याने (आपट्याच्या पानांनी) लुटण्यात आला.

दरम्यान, राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाच्या वतीने आज सकाळी शहराच्या विविध भागांत गणवेशात पथसंचलन करण्यात आले. स्वयंसेवकांनी घोषवाक्ये देत शिस्तबद्ध संचलन केले. ठिकठिकाणी नागरिकांनी पुष्पवृष्टी करून त्यांचे स्वागत केले. शहरांमधील नविन मोठा मार्केट कमिटी मैदान, गाडीपुरा बालाजी

मंदिर परिसर, बजरंग कॉलनी एमजीएम कॉलेज परिसर आणि सिडको- हडको परिसरांमध्ये रावण दहन करण्यात आले. या कार्यक्रमांमार्फत खासदार अशोकराव चव्हाण, आमदार अमरनाथ राजुरकर, आमदार बालाजीराव कल्याणकर, आनंदराव पाटील बोंढारकर यांच्यासह विविध पक्षाचे प्रमुख पदाधिकारी कार्यकर्ते सहभागी झाले होते.

धम्मचक्र प्रवर्तन दिन साजरा
विजयादशमीनिमित्त शहरामध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या पूर्णकृती पुतळ्यासमोर तसेच शहरातील विविध बौद्ध विहारामध्ये धम्मचक्र प्रवर्तन दिन साजरा करण्यात आला. यावेळी बुद्ध वंदना घेऊन तथगत गौतम बुद्ध आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तसेच सम्राट अशोक यांच्या चरणी अनुयायींनी अभिवादन केले.

टायगर श्रॉफ गोळीबार प्रकरणात आणखी पाच जणांना अटक

मुंबई (प्रतिनिधी) - अभिनेता टायगर श्रॉफ याच्या मोटारगाडीवर जुलुं येथे झालेल्या गोळीबारप्रकरणाचा तपास अधिकार व्यापक झाला असून, शस्त्रपुरवठा, हल्लेखोरांना मदत आणि त्यांच्या पलायनाच्या व्यवस्थेशी संबंधित आणखी पाच आरोपींना अटक करण्यात आली. दिल्ली पोलिसांच्या विशेष कक्षाच्या मदतीने चार आरोपींना, तर हरियाणा पोलिसांच्या मदतीने एका आरोपीला अटक करण्यात आली. यापूर्वी राजस्थानमधील कोटा येथून तीन प्रमुख संशयातनां ताब्यात घेण्यात आले होते. त्यामुळे या प्रकरणातील अटक आरोपींची संख्या आठ झाली आहे.

जे जे आपणासी ठावे, ते ते इतरांसी सांगावे
शहाणे करूनी सोडावे, सकळ जन

संरक्षापक्क संपादकः
कै. दैविदारशाव रसाळ

गोदातीर समाचार

संपादक

केशव धोणसे पाटील

चीन–पाकिस्तान सीमा सहकार्य: नवे आव्हान

भारताच्या सार्वभौमत्त्वाला आव्हान देणाऱ्या कोणत्याही कृतीला कायदेशीर मान्यता मिळू शकत नाही, ही भारताची भूमिका जम्मू-काश्मीर आणि लडाखच्या संदर्भात स्पष्ट आहे. पाकिस्तानने चीनसोबत स्थापन केलेल्या संयुक्त सीमा आयोगाच्या पार्श्वभूमीवर भारताने पुन्हा एकदा ही भूमिका ठामपणे मांडली आहे. पाकिस्तानच्या बेकायदा ताब्यातील भारतीय भूभागाबाबत तिसऱ्या देशासोबत कोणतीही सीमा व्यवस्था करण्याचा पाकिस्तानला अधिकार नाही, असे भारताने स्पष्ट केले आहे. मात्र, या घोषणेपुरतेच मर्यादित न राहता त्यामागील सामरिक परिणामांचा गांभीर्याने विचार करण्याची वेळ भारतावर आली आहे. नुकतेच पाकिस्तानने चीनसोबत संयुक्त सीमा आयोग कार्यान्वित केल्याची घोषणा केली. सीमा व्यवस्थापन, संयुक्त सीमा सर्वेक्षण, व्यापारमार्ग आणि लोकांमधील संपर्क वाढविणे, अशी या आयोगाची उद्दिष्टे सांगितली जात आहेत. प्रत्यक्षात मात्र या सहकार्याचा भौगोलिक केंद्रबिंदू पाकिस्तानव्याप्त जम्मू-काश्मीर, गिलगिट–बाल्टिस्तान आणि शक्सगाम खोरे या भारताच्या दाव्यातील प्रदेशांशी संबंधित आहे. त्यामुळे हा केवळ प्रशासकीय किंवा सीमाव्यवस्थापनाचा विषय मानणे धोकादायक ठरेल. भारताने १९६३ मध्ये पाकिस्तानने चीनसोबत केलेल्या सीमा करारालाही बेकायदा आणि अवैध ठरविले आहे. या कराराद्वारे पाकिस्तानने शक्सगाम खोऱ्यातील भूभाग चीनला दिला होता. भारताच्या दृष्टीने हा प्रदेश भारतीय भूभागाचा भाग असल्याने पाकिस्तानला त्याबाबत कोणताही करार करण्याचा अधिकारच नाही. चीन-पाकिस्तान सीमा सहकार्यामुळे भारताच्या सार्वभौमत्वावर कायदेशीर परिणाम होत नसल्याचे भारताने स्पष्ट केले असले, तरी प्रत्यक्ष भू-राजकीय परिस्थितीत त्याचे परिणाम दुर्लक्षित करता येणार नाहीत. यातील सर्वांत महत्त्वाचा मुद्दा म्हणजे चीन-पाकिस्तान आर्थिक कॉरिडॉर. पाकिस्तानव्याप्त काश्मीरमधून जाणाऱ्या या प्रकल्पामुळे चीनला अरबी समुद्रापर्यंत पोहोचण्याचा मार्ग मिळतो. आता सीमा सर्वेक्षण, मालवाहतूक, सीमा व्यवस्थापन आणि संभाव्य सुरक्षा समन्वयाला संस्थात्मक स्वरूप मिळाल्यास भारताच्या उत्तरेकडील सीमांवर चीन आणि पाकिस्तानचे सहकार्य अधिक दृढ होण्याची शक्यता आहे. ही परिस्थिती भारतासाठी केवळ राजनैतिक आव्हान नाही, तर दीर्घकालीन सामरिक चिंतेचा विषय आहे. विशेष म्हणजे, ब्रिक्स परिषदेच्या पार्श्वभूमीवर भारत आणि चीनच्या नेतृत्वामध्ये चर्चा झाली असतानाच चीन-पाकिस्तान सीमासहकार्याची घोषणा झाली. भारत-चीन संबंधांमध्ये सीमावाद हा आधीपासूनच संवेदनशील विषय आहे. अशा परिस्थितीत चीनने पाकिस्तानसोबत सीमाविषयक सहकार्य वाढविणे ही बाब भारताने व्यापक प्रादेशिक समीकरणांच्या संदर्भात तपासणे आवश्यक आहे. मात्र, या आव्हानाला उत्तर देताना भारताने भावनिक किंवा घाईघाईची भूमिका घेणे परवडणारे नाही. पाकिस्तानव्याप्त काश्मीरमध्ये सुरू असलेल्या कोणत्याही प्रशासकीय हालचालीला लष्करी शक्तीने थांबविण्याचा प्रयत्न केल्यास परिस्थिती थेट संघर्षाच्या दिशेने जाऊ शकते. भारतासमोर एकाच वेळी पश्चिम आणि उत्तरेकडील सीमांवर तणाव निर्माण होण्याचा धोका आहे.

त्यामुळे प्रत्येक कृतीचा व्यापक सामरिक परिणाम लक्षात घेऊन पावले उचलली लागतील. हल्लीच्या काही वर्षांमध्ये चीन, पाकिस्तान, बांगलादेश आणि नेपाळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने भारताला अडचणीत आणण्याचे प्रयत्न सातत्याने होत आहेत. वरवर चर्चा करण्याचे नाटक केले जाते, परंतु प्रत्यक्षात मात्र काळे व्यवहार चालूच आहेत. भारताची ताकद केवळ लष्करी क्षमतेत नाही. आर्थिक सामर्थ्य, राजनैतिक प्रभाव, आंतरराष्ट्रीय कायदा, बहुपक्षीय व्यासपीठे आणि प्रादेशिक भागीदारी यांचा प्रभावी वापर करणे तितकेच आवश्यक आहे. पाकिस्तानव्याप्त भारतीय भूभागासंदर्भातील भारताची कायदेशीर भूमिका सातत्याने आणि ठोस पुराव्यांसह आंतरराष्ट्रीय पातळीवर मांडली पाहिजे. चीन-पाकिस्तानच्या प्रत्येक नव्या कराराचे स्वरूप, त्यातील तरतुदी आणि त्याचे भारताच्या सुरक्षेवरील परिणाम यांचा बारकाईने अभ्यास करण्यासाठी स्वतंत्र धोरणात्मक यंत्रणा अधिक सक्षम करणे गरजेचे आहे. सीमेवरील वास्तव बदलण्याचा प्रयत्न झाला की केवळ निषेध नोंदविणे पुरेसे नसते. त्याला राजनैतिक, आर्थिक आणि सामरिक प्रत्युत्तराची जोड आवश्यक असते. भारताने संवादाचे दरवाजे उघडे ठेवतानाच आपल्या सार्वभौमत्वाच्या प्रश्नावर कोणतीही संदिग्धता राहणार नाही, असा संदेशही द्यायला हवा. चीन-पाकिस्तानचे वाढते सीमासहकार्य ही एका दिवसात निर्माण झालेली समस्या नाही. ती दीर्घकालीन रणनीतीचा भाग आहे. त्यामुळे भारताची प्रतिक्रियाही तात्कालिक न राहता दीर्घकालीन आणि बहुआयामी असली पाहिजे. पाकिस्तानव्याप्त भारतीय भूभागावरील दावा हा केवळ भावनिक मुद्दा न बनविता कायदा, कुटनीती, अर्थव्यवस्था आणि राष्ट्रीय सुरक्षेच्या चौकटीत पुढे नेणे, हाच या नव्या आव्हानाला सामोरे जाण्याचा अधिक परिणामकारक मार्ग ठरू शकतो.

गोदातीर समाचार

पाणी हे जीवनाचे मूलभूत साधन आहे. पाण्याशिवाय सजीवसृष्टीचे अस्तित्त्व शक्य नाही. शेती, उद्योग, पशुधन, मानवी जीवन आणि पर्यावरण या सर्वांचे भवितव्य पाण्यावर अवलंबून आहे. मात्र, वाढती लोकसंख्या, अनियमित पाऊस, भूजलाचा अमर्याद उपसा, पाण्याचा वाढता अपव्यय आणि जलस्रोतांचे प्रदूषण यामुळे पाण्याचे संकट दिवसेंदिवस गंभीर होत आहे. पाण्याची उपलब्धता मर्यादित असताना त्याचा वापर मात्र अमर्यादित पद्धतीने सुरू आहे. त्यामुळे पाण्याच्या प्रत्येक थेंबाचे महत्त्व ओळखून आजच नियोजन करण्याची गरज निर्माण झाली आहे. उद्याच्या पाणीटंचाईवर मात करायची असेल, तर आजपासूनच पाणीबचतीचा संकल्प करावा लागेल.

महाराष्ट्रासारख्या राज्यात पावसाचे वितरण असमान आहे. काही भागांत अतिवृष्टीमुळे पूरस्थिती निर्माण होते, तर काही भागांत पावसाअभावी दुष्काळाचे सावट गडद होते. पावसाचे पाणी वाहून जाऊन समुद्राला मिळते; मात्र ते अडविण्यासाठी, जिरविण्यासाठी आणि भविष्यातील वापरासाठी साठविण्यासाठी आवश्यक प्रयत्न अनेक ठिकाणी अपुरे पडतात. पावसाळ्यात पाण्याची उपलब्धता वाढली की त्याचे महत्त्व कमी जाणवते; परंतु उन्हाळा सुरू झाला की पाण्यासाठी तूटीचाही परिणाम आहे. ही परिस्थिती बदलण्यासाठी पावसाच्या प्रत्येक थेंबाचे योग्य व्यवस्थापन करणे आवश्यक आहे. पाणीटंचाई ही केवळ निसर्गाची समस्या नाही, तर ती मानवी नियोजनातील त्रुटींचाही परिणाम आहे. उपलब्ध पाण्याचा काटकसरीने वापर, जलस्रोतांचे संवर्धन आणि पावसाच्या पाण्याचे संकलन या गोष्टींना प्राधान्य दिल्यास पाणीटंचाईची तीव्रता कमी करता येऊ शकतपाण्याच्या नियोजनाची सुरुवात गावपातळीपासून व्हायला हवी. गावातील नाले, ओढे, तलाव, विहिरी आणि जलसाठ्यांचे पुनरूज्जीवन करणे गरजेचे आहे. शेततळी, बंधारे, नाला खोलीकरण, जलपुनर्भरण आणि छतावरील पावसाचे पाणी साठविणे यांसारख्या उपाययोजनांचा प्रभावीपणे अवलंब केला पाहिजे. मात्र, केवळ जलसंधारणाची कामे करून चालणार नाही, तर त्या कामांची गुणवत्ता, पाण्याचा प्रत्यक्ष साठा आणि भूजलपातळीवरील परिणाम यांचाही नियमित आढावा घेतला पाहिजे.प्रत्येक गावाला आपले जलबजेट तयार करण्याची वेळ आली आहे.

गावात वर्षभरात किती पाऊस पडतो, किती पाणी उपलब्ध होते, किती पाणी

मानवी शरीर निसर्गाचा एक अद्भुत चमत्कार आहे. आपल्या जीवन प्रवासात शरीर आणि आपली इंद्रिये ही अत्यंत महत्त्वाची संपत्ती आहे. ज्या संपत्तीचे मूल्य कधीही येणात मोजता येणार नाही.सर्व प्रगतीचा तो आरंभबिंदू आहे. या संपत्तीशिवाय होणारी प्रगती मनुष्याला निखळ सुखापर्यंत नेऊ शकत नाही. मनुष्य जीवनाचे अंतिम ध्येय हे निखळ आणि निरागस आनंदात दडलेले आहे. त्यामुळे सशक्त शरीर असेल तर अनेक दुःखावर मात करून सुखाच्या मार्गाकडे वाटचाल करणे. आपल्या ध्येयाची दिशा ठरविणे आणि त्यासाठी अतोनात कष्ट उपसण्याची तयारी ठेवणे शक्य आहे. केवळ इच्छाशक्ती आहे, पण शरीर साथ देत नाही त्या व्यक्तीला त्याच्या आंतरिक इच्छेला लगाम घालावा लागतो.

शरीर संपत्ती मिळविण्यात अपयशी ठरलेले युवक उसळते साहस घेऊन जगण्याच्या ऐन उमेदीत आपल्या आजारांचे कौतुक करीत फिरताना दिसतात. कोणत्याही कार्यकर्तृत्वाचा आनंद घेण्यासाठी अस्मर्थ ठरलेल्या युवकांना आपले जीवन भक्तास वाटू लागते. त्यामुळे शरीर ही संपत्ती आहे, ते एक नादमधुर संगीत आहे, तो जीवनातील सर्वोच्च आनंद आहे, नव्हे तो स्वर्ग आहे. शरीराची महती स्पष्ट करताना खूप ज्येश्ठ श्रेष्ठ विचारवंतांनी हे अनेकदा आपल्यासारख्या पामरांना सांगितले आहे. पण जेव्हा तरणाईचे उसळते साहस रोमारोमांत संचार करते तेव्हा या शरीरधनची जोपासना करणे, त्यामधून दीर्घायुयोग्य प्राप्त करून घेणे आणि जीवनप्रवासातील दीर्घायुत्थाचा परमोच्च आनंद घेणे या गोष्टीचा आम्हाला विसर पडतो. हे अगदी सहजसाध्य झाले आहे. यासाठी कोणतेही कष्ट घ्यावे लागले नाही. त्यामुळे जीवनातील व्यसनधीनता, अविचार, वाममार्ग यांचे आम्ही एवढ्या सहजपणे समर्थन करतो. त्या समर्थनामुळे भावी जीवनात निर्माण होणाऱ्या संकटाची तमा बाळगण्याची गरज युवकांना वाटली पाहिजे. उसळत्या साहात विचारी बीजे रुजलेली असतील तर ती शक्ती

पाण्याच्या प्रत्येक थेंबासाठी आजच नियोजन हवे!

शेतीसाठी आणि पिण्यासाठी लागते, भूजलाचा किती उपसा होतो आणि पाण्याची किती बचत करता येईल, याचा हिशेब ठेवला पाहिजे. उपलब्ध पाण्यानुसार वापराचे नियोजन केल्यास भविष्यातील संकटाची तीव्रता कमी करता येईलशेती हा पाण्याचा मोठ्ठा प्रमाणावर वापर होणारा महत्त्वाचा घटक आहे. त्यामुळे शेतीतील पाणी व्यवस्थापनाला विशेष महत्त्व आहे. पारंपरिक सिंचन पद्धतीमुळे अनेकदा पाण्याचा अपव्यय होतो. टिबक आणि तुषार सिंचनासारख्या सूक्ष्म सिंचन पद्धतीचा वापर केल्यास पाण्याची बचत करून पिकांना आवश्यक तेवढे पाणी देता येतशेतकऱ्यांनी उपलब्ध पाण्याचा अंदाज घेऊन पीकपद्धतीचे नियोजन करणे आवश्यक आहे.

कमी पाण्यात येणाऱ्या पिकांना योग्य प्राधान्य देणे, जमिनीतील ओलावा टिकविण्यासाठी आच्छादनाचा वापर करणे, सिंचनाच्या योग्य वेळा निश्चित करणे आणि पावसाच्या पाण्याचे शेतातच संधारण करणे या उपायांचा अवलंब करावा. पाणी उपलब्ध आहे म्हणून त्याचा अमर्याद वापर करणे योग्य नाही. पाण्याचा प्रत्येक थेंब पिकाच्या उत्पादनवाढीसाठी उपयोगी पडेल, अशा पद्धतीने सिंचन व्यवस्थापन करणे ही काळाची गरज आहे. पाण्याचे नियोजन केवळ शासनाची किंवा शेतकऱ्यांची जबाबदारी नाही. प्रत्येक नागरिकानेही त्यात योगदान

मानवी शरीर हीच खरी संपत्ती

सकारात्मक कार्याच्या दिशेने वाटचाल करेल. दिशाहीन उसळते साहस वाममार्गाच्या दिशेने वाटचाल करीत असेल तर ते शरीरधन युवाशक्तीच्या नाशाला कारणीभूत ठरते. युवाशक्तीकडे अत्यंत आशेने पाहणाऱ्या पालकांचा आधार जो युवक होऊ शकत नाही. ते शरीरधन काय उपयोगाचे? आपल्या शक्ती दिशाहीन होणार नाही. हा विचार घेऊनच युवकांची दिनचर्या असली पाहिजे.

मानवी शरीर निसर्गाची अनमोल देणी आहे. त्याचा उपयोग अविचाराने केल्यामुळे ज्यावेळी शरीर असंख्य व्याधींनी ग्रस्त होते. तेव्हा निर्माण होणारी सदबुद्धी, हे वेळ निघून गेल्यानंतरचे शहाणपण आहे. आपल्या शहाणपणाचा उपयोग येणारे इलाज किती परिणामकारक ठरतील याची शाश्वती देता येत नाही. मनाचे आणि विचारांचे सामर्थ्य कोणत्याही औषधापेक्षा श्रेष्ठ असते.तेव्हा त्या सामर्थ्याचा विचार आम्हाला आपल्या आरोग्यावरच आपले मन, बुद्धी, भावना ह्यांची अवस्था

पाण्याच्या प्रत्येक थेंबासाठी आजच नियोजन हवे!

दिले पाहिजे. घरातील नळ सुरू ठेवून पाणी वाया घालविणे, गळणारे नळ आणि पाइपलाइन दुरुस्त न करणे, गरजेपेक्षा जास्त पाणी वापरणे या सवयी बदलल्या पाहिजेत. घराच्या छतावर पडणाऱ्या पावसाच्या पाण्याचे संकलन करणे, वापरलेल्या पाण्याचा योग्य पुनर्वापर करणे आणि परिसरातील जलस्रोत स्वच्छ ठेवणे यांसारख्या उपायांनी मोठा बदल घडवून आणता येऊ शकतशाळा, महाविद्यालये, ग्रामपंचायती, सहकारी संस्था आणि सामाजिक संघटनांनी पाणीबचतीबाबत जनजागृती करावी. पाणी ही अमर्याद उपलब्ध असलेली नैसर्गिक संपत्ती नसून पुढील पिढ्यांसाठी जपून ठेवण्याची जबाबदारी आहे, ही जाणीव प्रत्येक नागरिकामध्ये निर्माण झाली पाहिजे.विहिरी आणि बोअरखोलच्या माध्यमातून भूजलाचा मोठ्ठा प्रमाणावर उपसा होत आहे. मात्र, त्या प्रमाणात भूजलाचे पुनर्भरण होत नसल्याने अनेक भागांत पाणीपातळी खालावत आहे.

भूजलाचा अनियंत्रित वापर सुरू राहिल्यास भविष्यात पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न अधिक गंभीर होऊ शकतयासाठी पावसाचे पाणी जमिनीत मुरविणाऱ्या उपाययोजनांना प्राधान्य द्यावे. विहिरींचे पुनर्भरण, जलसंधारणाची कामे, नैसर्गिक जलप्रवाहांचे संरक्षण आणि भूजल उप्शावर स्थानिक पातळीवर योग्य नियंत्रण या बाबी महत्त्वाच्या आहेत. पाणी उपलब्ध करून देण्याबरोबरच त्याचे स्रोत टिकवून ठेवण्यावरही

भर दिला पाहिजे. अन्यथा, आज उपलब्ध असलेले पाणी उद्या संपण्याचा धोका नाकारता येणार नाही. पाणीटंचाईवर मात करण्यासाठी शासनाच्या योजना महत्त्वाच्या असल्या, तरी केवळ सरकारी प्रयत्न पुरेसे ठरणार नाहीत. जलसंधारणाच्या कामांमध्ये ग्रामस्थांचा सहभाग, पाणी वापराचे सामूहिक नियोजन आणि जलस्रोतांच्या देखभालीची जबाबदारी स्थानिक समुदायाने स्वीकारणे आवश्यक आहे.

गावातील पाणीवापराचे नियम ग्रामसभेत ठरविणे, जलसाठ्यांची नियमित देखभाल करणे, पाण्याचा अपव्यय रोखणे आणि उपलब्ध पाण्याचे न्याय्य वाटप करणे यासाठी सामूहिक प्रयत्न झाले पाहिजेत. पाणी हा केवळ वैयक्तिक वापराचा विषय नसून सामाजिक आणि सार्वजनिक हिताचा विषय आहे. त्यामुळे पाण्याच्या नियोजनात सर्व घटकांना सहभागी करून घेणे गरजेचे आहपाण्याचे संकट निर्माण झाल्यानंतर उपाययोजना करण्यापेक्षा संकट येण्यापूर्वी नियोजन करणे अधिक शहाणपणाचे आहे. पाऊस कधी आणि किती पडेल, यावर आपले नियंत्रण नसले, तरी उपलब्ध पावसाच्या पाण्याचा वापर कसा करायचा, त्याची साठवण कशी करायची आणि भविष्यासाठी त्याचे संवर्धन कसे करायचे, हे निश्चितपणे आपल्या हातात आहे.

आज पाण्याचा प्रत्येक थेंब जपला, तर उद्याच्या पिढीला पाण्यासाठी संघर्ष करावा लागणार नाही. पाण्याचा अपव्यय रोखणे, जलसंधारणाला गती देणे, शेतीत आधुनिक सिंचन पद्धतीचा वापर वाढविणे आणि पाणी वापराचे शास्त्रीय नियोजन करणे या गोष्टी केवळ पर्याय राहिलेल्या नाहीत, तर त्या काळाची अनिवार्य गरज बनल्या आहेत. पाण्याचे संकट हे केवळ उन्हाळ्यात जाणवणारे संकट नाही, तर वर्षभराच्या नियोजनाशी संबंधित आव्हान आहे. त्यामुळे पाण्याचे महत्त्व संकटाच्या काळात नव्हे, तर पाणी उपलब्ध असतानाच ओळखले पाहिजे. प्रत्येक गावाने जलबजेट तयार करावे, प्रत्येक शेतकऱ्याने पाणीबचतीचा विचार करावा आणि प्रत्येक नागरिकाने पाण्याचा जबाबदारीने वापर करावा. कारण पाण्याचा प्रत्येक थेंब अमूल्य आहे. आज त्याचे नियोजन केले, तच उद्याचे जीवन सुरक्षित राहील.

–प्रा. संजय बडे

दहेगाव वा. वैजापूर जि. छ. संभाजी नगर
मो.७८८८२९७८५९

तील विश्वासार्हता त्र गमावतातच, पण यांच्या अंतर्मनात व बहिर्मनात नेहमीच सुरू असणारे महायुद्ध यांच्या मनोविश्वाचा विध्वंस करीत असते. काही कालावधीची ‘अशी ही बनवाबनवी’ नेमकी आपल्याला अगदी कडेलोटाच्या शिखरावर कशी घेऊन गेली? त्यानंतर ती आपल्या भवितव्याची ‘कशी ही बनवाबनवी’ झाली. हे या महान कलाकाराला कळत नाही. जेव्हा कळते, तेव्हा त्या कळण्याचा काहीच उपयोग नसतो, कारण चुकीच्या मनो व्यापारामुळे त्याने माणूस म्हणून जगण्याचा अधिकार केंव्हाच गमावलेला असतो.

युवावस्थेत ही बाब खूप लक्षात घेण्यासारखी आहे, आपण माणूस म्हणून जगण्याचा अधिकार केंव्हाच गमविता कामा नये आपल्या बुद्धीचा होणारा विकास आपल्याला स्वायत्तकडे, कुसंतीकडे किंवा वाममार्गाकडे नेऊ शकतो, पण आपल्या मनाचा आणि भावनेचा विकास आपल्याला केंव्हाच वाईट दिशेने नेऊ शकत नाही. मन,

भावना आपल्याला मानवी शरीरातील यंत्र बनू देत नाहीत. आपल्या अगोदर इतर व्यक्तीच्या सुख-दुःखाचा विचार करायला लावते ते मानवी मन. ते आपल्याला या पर्यावरणातील प्रत्येक जीवसृष्टीचा विचार करायला लावते. पशु,पक्षी, प्राणी, वृक्ष, अन्नी या चराचरात ते आपल्याला आत्मा आणि परमात्मचा विचार करायला लावते. जेव्हा बाल्यावस्थेपासून मानवी जीव हा विचार करायला लागतो. तेव्हा त्याला वेगळ्या ईश्वरभक्तीची गरज नाही.

तो प्रत्येक जीवांशिवातील ईश्वरपर्यंत पोहचतो. तो जीवसृष्टीत एकरूप होतो. तो मानवी जीवनाचा खराआनंद घेतो. इहलोकीचा मोक्ष तोच पाहतो आणि क्षणाक्षणी ईश्वरभक्तीचा आनंद तोच घेतो. ईश्वर आपले मनोरथ तेव्हाच पूर्ण करेल तर तुमचा प्रयत्नवादावर पूर्ण विश्वास असेल.

–प्रा. वसंत गिरी

मेहकर, जि. बुलडाणा
मो. ९०११२२९१३२

सूर्यप्रकाशाची विक्री; विज्ञानाची झेप की, निसर्गाच्या चक्रात हस्तक्षेप?

अवकाशातून पृथ्वीवर सूर्यप्रकाश पोहोचविण्याची कल्पना तंत्रज्ञानाच्या नव्या युगाची नांदी ठरू शकते. मात्र, निसर्गाने सर्व सजीवांसाठी मुक्तपणे उपलब्ध करून दिलेल्या प्रकाशाचे व्यापारीकरण करताना पर्यावरणीय परिणामांचा गांभीर्याने विचार करणे आवश्यक आहे. विज्ञानाची प्रगती माणसाच्या कल्पनाशक्तीला नवस्पर्श देणाऱ्या दिशा देत असते. कालपर्यंत अशक्य वाटणाऱ्या संकल्पना आज प्रत्यक्षात उतरत आहेत. आता तर सूर्यप्रकाशाची विक्री करण्याची कल्पनाही प्रत्यक्ष प्रयोगांच्या टप्प्यावर पोहोचत आहे. अमेरिकेतील ‘रिफ्लेक्ट ऑर्बिटल’ ही कंपनी पृथ्वीच्या कक्षेत महाकाय आरसे स्थापित करून मागणीनुसार

विशिष्ट ठिकाणी सूर्यप्रकाश पोहोचविण्याच्या तयारीत आहे. भारतातील ‘स्कायरूट एरोस्पेस’ या कंपनीचाही या प्रयोगात सहभाग असणे ही भारतीय अवकाश उद्योगासाठी महत्त्वाची बाब आहे. परंतु या तंत्रज्ञानाकडे केवळ व्यावसायिक संधी म्हणून पाहून चालणार नाही. त्यातून निर्माण होणाऱ्या पर्यावरणीय, वैज्ञानिक आणि नैतिक प्रश्नांचाही विचार करावा लागेल.

आजचा उर्जा संकट, हवामान बदल आणि वाढत्या औद्योगिक गरजांचा सामना करत आहे. अशा परिस्थितीत सूर्यप्रकाशाचा मागणीनुसार पुर्ववटा करण्याची संकल्पना आकर्षक वाटणे स्वाभाविक आहे. दुर्गम भागातील उद्योग, नैसर्गिक आपत्तीच्या वेळी सुरू असलेल्या शोध आणि बचाव मोहिमा तसेच विशिष्ट परिस्थितीत सौरऊर्जा निर्मिती करणाऱ्या प्रकल्पांना या तंत्रज्ञानाचा फायदा होऊ शकतो. दगाळ हवामानामुळे किंवा क्रतुम नाताील बदलांमुळे सूर्यप्रकाश कमी मिळणाऱ्या ठिकाणी अतिरिक्त प्रकाश उपलब्ध करून देण्याचा प्रयत्न केला जात आहे. तंत्रज्ञानाच्या साहाय्याने मानवी गरजांची पूर्तता करण्याची ही धडपड विज्ञानाच्या क्षमतेची जाणीव करून देते. मात्र, एखादी कल्पना तांत्रिकदृष्ट्या शक्य असणे आणि ती आर्थिकदृष्ट्या व्यवहार्य व पर्यावरणाच्या दृष्टीने

सुरक्षित असणे, या दोन वेगळ्या गोष्टी आहेत. अवकाशात आरसे पाठविणे, त्यांची योग्य स्थिती कायम राखणे, पृथ्वीवरील विशिष्ट भागावर प्रकाश केंद्रित करणे आणि त्यासाठी लागणारा प्रचंड खर्च पेलणे, या सगळ्याच बाबी आव्हानात्मक आहेत. या प्रकाशातून मिळणारी ऊर्जा प्रत्यक्ष सौरऊर्जा प्रकल्पांच्या तुलनेत किती किफायतशीर ठरेल, याचेही मूल्यमापन आवश्यक आहे. सूर्यप्रकाश पोहोचविण्याची ही यंत्रणा कार्यान्वित झाली, तरी तिचा वापर सर्वसामान्यांच्या हितासाठी होईल की केवळ मोठ्या उद्योगांच्या नफ्यासाठी, हा प्रश्न अनुत्तरित राहतो.

रशियाने १९९३ मध्ये अशाच प्रकारचा प्रयोग केल्याचा उल्लेख या संदर्भात महत्त्वाचा आहे. मात्र, पूर्वी एखादा प्रयोग यशस्वी झाला होता म्हणून त्याचा व्यापक व्यावसायिक वापरही सुरक्षित आणि व्यवहार्य ठरेल, असे मानता येत नाही. प्रयोगशाळेतील किंवा मर्यादित स्वरूपातील यश आणि मोठ्या प्रमाणावर होणारे व्यावसायिक प्रक्षेपण यांत फरक असतो. त्यामुळे या तंत्रज्ञानाच्या प्रत्येक टप्प्यावर स्वतंत्र मूल्यमापन, पारदर्शक माहिती आणि पर्यावरणीय परिणामांचा अभ्यास आवश्यक आहे. सूर्यप्रकाश विकण्याची कल्पना भविष्यातील ऊर्जा व्यवस्थेला नवी दिशा देऊ शकते. परंतु विज्ञानाचे यश

केवळ माणसाला किती अधिक गोष्टी नियंत्रित करता येतात, यावर उरत नाही; तर त्या क्षमतेचा वापर किती जबाबदारीने केला जातो, यावरही उरते. निसर्गावर मात करण्याची महत्त्वाकांक्षा बाळगण्यापेक्षा निसर्गाशी सुसंगत तंत्रज्ञान विकसित करणे अधिक शहाणपणाचे आहे.

अवकाशातून सूर्यप्रकाश आणण्याचा प्रयोग पुढे जात असताना त्याच्या आर्थिक फायदांइतकेच पर्यावरणीय नुकसान, वैज्ञानिक संशोधनावरील परिणाम आणि सामाजिक न्याय यांनाही महत्त्व दिले पाहिजे. निमग्न, पारदर्शकता आणि स्वतंत्र वैज्ञानिक परीक्षणे यांच्या चौकटीतच अशा प्रकल्पांना पुढे जाण्याची परवानगी मिळाली पाहिजे. अन्यथा, माणसाने सूर्यप्रकाशावर नियंत्रण मिळविण्याच्या प्रयत्नात पृथ्वीवरील जीवनाचे नैसर्गिक संतुलनच धोक्यात आणले, तर ती विज्ञानाची झेप न ठरता कलासाच्या संकल्पनेतील मोठी चूक ठरेल. सूर्यप्रकाश विकत घेण्याची वेळ येण्यापूर्वी, निसर्गाने विनामूल्य दिलेल्या प्रकाशाचे आणि अंधाराचे महत्त्व समजून घेणे हीच खरी वैज्ञानिक प्रगल्भता आहे.

–मच्छिंद्र ऐनापुरे,

जत जि. सांगली

जमिनीचे आरोग्य जपण्यासाठी आज जिल्ह्यात ‘खेत बचाओ अभियान’

नांदेड (प्रतिनिधी)– जमिनीचे आरोग्य सुधारणे, रासायनिक खतांचा संतुलित वापर, जलसंधारण आणि नैसर्गिक शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी केंद्र सरकारच्या निदेशानुसार २२ ऑक्टोबर ते ३० नोव्हेंबर २०२६ या कालावधीत राज्यभर ‘खेत बचाओ अभियान’ राबविण्यात येणार आहे. महाराष्ट्रातील सर्व जिल्ह्यांत हे अभियान प्रभावीपणे राबविण्याच्या सूचना कृषी आयुक्तालयाकडून विभागीय व जिल्हास्तरीय कार्यालयांना देण्यात आल्या आहेत.

या अभियानांतर्गत माती परीक्षणवार आधारित खतांचा वापर, पीक विविधीकरण, पीक अवशेषांचे योग्य व्यवस्थापन आणि शाश्वत कृषी पद्धतींबाबत शेतकऱ्यांमध्ये जनजागृती करण्यात येणार आहे. कृषी विभाग, कृषी विज्ञान केंद्रे, कृषी तंत्रज्ञान व्यवस्थापन यंत्रणा (आत्मा) आणि कृषी विद्यापीठांच्या समन्वयातून विविध उपक्रम राबविण्यात येतील.

अभियानाच्या माध्यमातून तेलबिया, कडधान्ये आणि फलोत्पादन पिकांना प्रोत्साहन देण्यासह भात कापणीनंतर पडीक राहणाऱ्या क्षेत्राचा कार्यक्षम वापर करण्यावर भर दिला जाणार आहे. तसेच पीक अवशेष व्यवस्थापनाबाबत मार्गदर्शन करून पराटी व पेंढा जाळण्यापासून शेतकऱ्यांना परावृत्त करण्यात येणार आहे. सॅन्ट्रिय व नैसर्गिक निविष्टांचा वापर, एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापन आणि एकात्मिक कीड व्यवस्थापनाबाबतही प्रशिक्षण व प्रात्यक्षिके आयोजित केली जातील.

अभियानाच्या कालावधीत शेतकरी मेळावे, प्रखेत्र भेटी, प्रशिक्षण कार्यक्रम आणि जनजागृती उपक्रमांच्या माध्यमातून मृदा आरोग्य पत्रिकेचा वापर, खतांचा संतुलित वापर, जलसंधारण, पाण्याचे पुनर्भरण व साठवणूक, तसेच ‘प्रति थेंब अधिक पीक’ या संकल्पनेचा प्रसार

करण्यात येईल. यासोबतच शेतकरी ओळखपत्र तयार करणे व अद्ययावत करणे, प्रधानमंत्री पीक विमा योजनेत सहभाग वाढविणे आणि शाश्वत शेती पद्धतींचा अवलंब करण्याबाबत मार्गदर्शन केले जाणार आहे.

राज्यातील सर्व संबंधित अधिकाऱ्यांनी हे अभियान लोकचळवळ म्हणून राबवून शेतकऱ्यांपर्यंत प्रभावीपणे पोहोचवावे, असे आवाहन कृषी आयुक्त सुरज कान्हेरकर यांनी केले आहे. शेतकरी बांधवांनी आपल्या जिल्ह्यातील कृषी कार्यालय, कृषी विज्ञान केंद्र आणि आत्मा कार्यालयाशी संपर्क साधून अभियानात सक्रिय सहभाग घ्यावा. जमिनीचे आरोग्य जपण्यासाठी, पाण्याचा कार्यक्षम वापर करण्यासाठी आणि शेती अधिक शाश्वत बनविण्यासाठी सर्वांनी पुढाकार घ्यावा, असे आवाहनही कृषी विभागाच्या वतीने करण्यात आले आहे.

सर्वांनी शारीरिक व मानसिक स्वास्थ्य अबाधित ठेवणे गरजेचे –डॉ. पुरुषोत्तम डाड

नांदेड (प्रतिनिधी)–व्यावसायिक जीवन दैनंदिन ताकतगवाने गुंतागुंतीचे झाले असून, सर्वांनी आपले शारीरिक व मानसिक स्वास्थ्य अबाधित ठेवणे गरजेचे झाले आहे. त्याकारिता नियमित व्यायाम आणि स्वतःची काळजी घ्यावी, असे आवाहन नांदेडचे सुप्रसिद्ध फिजिशियन डॉ. पुरुषोत्तम डाड यांनी केले. रविवारी हॉटेल चंद्रलोक येथे पार पडलेल्या २९ व्या अँड बंसीलाल काबरा आयकर – विक्रीकर व्याख्यानमालेत ते अध्यक्षीय समारोप कताना बोलत होते.

तत्पूर्वी व्याख्यानमालेचे उद्घाटन मेडिकल असोसिएशन महाराष्ट्राचे अध्यक्ष डॉ. संजय कदम यांच्या हस्ते पार पडले. यावेळी मंत्रावर कार्यक्रमाले व्याख्याते सीए प्रीतम बन्ना नागपूर, अॅड. बालाजी राजे, सीए विजय कालानी, सीए महेश तोतला, अॅड. सी. बी. दागडिया, ओमप्रकाश काबरा छत्रपती संभाजी नगर यांची उपस्थिती होती. आपल्या अध्यक्षीय समारोपाने चैतन्य डाड पुढे म्हणाले, नांदेड सारख्या शहरात कै.

बंसीलाल काबरा यांच्या स्मरणार्थ सतत २९ वर्षांपासून आयकर – विक्रीकर विषयांवर एखादी व्याख्यानमाला अखंडितपणे आयोजित करणे एक मोठी सेवा आहे.

प्रथम सत्रातील वक्तृ सीए प्रीतम बन्ना यांनी जीएसटीमधील बदल, प्रावधान आणि सुधारणा या विषयावर प्रभावीपणे मार्गदर्शन केले. त्यांनी अनेक प्रश्नांची उत्तरे दिली. अॅड. बालाजी राजे यांनी दुसऱ्या सत्रात आयकर कायद्यात वेळोवेळी होणारे बदल, नवीन आयकर कायदा तरतुदी व त्यांना सामोरे जाण्यासाठी काय उपाययोजना करावी याचे सविस्तर मार्गदर्शन केले. तत्पूर्वी नांदेड

येथील सीए किशन माठोरे आणि परभणी येथील अॅड. संकां गुंडलवार यांचेसह परिवाराचा संस्कार करण्यात आला.

कार्यक्रमाचे प्रस्ताविक गंगाविशन कांकर यांनी केले. सीए प्रतिक काबरा यांनी आभार व्यक्त केले. ज्येष्ठ सदस्य रामचंद्र रंगानी यांनी स्वागत गीत प्रस्तुत केले. सूत्रसंचालन सीए गोविंद मुंदडा यांनी केले. कार्यक्रम यशस्वीतेसाठी अॅड. जयप्रकाश काबरा, हर्षदर्भाई शहा, सीए प्रवीण पाटील, सीए जयप्रकाश शेल्वे, शम्भूभाई भानू, सीए पी. एच. गडगानी, संपादक कृष्णा शेवडीकर यांच्यासह अनेकांची उपस्थिती होती.

रुचिरा बेटकर यांच्या ‘धूळवाटेवरचे दिवस’ कथेला राज्यस्तरीय पारितोषिक

नांदेड (प्रतिनिधी)– भगतसिंग श्रमिक फाउंडेशन आणि थवा प्रकाशन, हिंगोलीच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित राज्यस्तरीय कथा लेखन स्पर्धेचा अंतिम निकाल जाहीर झाला आहे. या स्पर्धेत नांदेड येथील लेखिका, कवयित्री रुचिरा बेटकर यांच्या ‘धूळवाटेवरचे दिवस’ या कथेला राज्यस्तरीय पारितोषिक जाहीर झाले आहे.

या स्पर्धेचे आयोजन शहीद भगतसिंग श्रमिक फाउंडेशनचे भाऊवार गाडे, गोडाती काळे, डॉ. राधिका देशमुख, रतन आडे, तसेच थवा प्रकाशन, हिंगोलीचे पारिजात देशमुख आणि गणेश येवले यांनी केले होते. लवकरच पुस्तकाराचे वितरण करण्यात येणार आहे.

पोटाची खळगी भरण्यासाठी खेड्यातून शहराकडे गेलेल्या तरुणाची गावाकडची ओढ, आई-वडिलांप्रती असलेली माया आणि त्यांच्याविषयीचा कळवळा ‘धूळवाटेवरचे दिवस’ या कथेतून रुचिरा बेटकर यांनी अत्यंत संवेदनशीलपणे रेखाटला आहे.

या पुस्तकाबाबत ज्येष्ठ साहित्यिक देवीदास फुलारी, मराठवाडा साहित्य परिषद, नांदेड शाखेचे अध्यक्ष बालाजी इबितदार, कार्यवाह प्रा. महेश मोरे, ज्येष्ठ लेखिका आशा पैठण, शंकर वाडेवाले, दिगंबर कदम, कवयित्री अनिता दाणे, कथाकार राम तरडे, प्रा. ललिता बोकारे-शिंदे, जगन शेळके आदींनी रुचिरा बेटकर यांचे अभिनंदन केले आहे.

दुर्गा माता मंदिरात ललिता पंचमीनिमित्त सामूहिक कुंकूमार्चन व श्री दुर्गा सप्तशती पाठ उत्साहात संपन्न

धर्माबाद (प्रतिनिधी)– शहरातील पुरातन दुर्गा माता मंदिरात शारद्रीय नवरात्रोत्सव २०२६ निमित्त विविध धार्मिक कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले आहे होते. त्या अनुषंगाने मंदिर परिसरात मंदिराची आकर्षक विद्युत् रोषणाई, भक्तिमय वातावरण आणि देवीच्या जयघोषाने चैतन्य निर्माण झाले होते. दररोज सायंकाळी ७ वाजता महाआरती

आणि त्यानंतर प्रसाद वितरणाचे नियोजन मंदिर समितीच्या वतीने करण्यात आले होते. प्रतिवर्षीप्रमाणे यंदाही नवरात्रोत्सवानिमित्त दररोज विविध धार्मिक उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते. देवीच्या दर्शनासाठी आणि धार्मिक कार्यक्रमांत सहभागी होण्यासाठी भाविकांनी मोठ्या संख्येने हजेरी लावली होती.

अश्विन शुद्ध पंचमी अर्थात ललिता पंचमीच्या पावन पर्वानिमित्त दुर्गा माता मंदिरात भव्य स्वरूपात सामूहिक कुंकूमार्चन विधी तसेच सामूहिक श्री दुर्गा सप्तशती पाठाचे आयोजन करण्यात आले होते. या धार्मिक सोहळ्यात भाविकांनी भक्तिभावाने सहभाग घेत देवीची आराधना केली. मंत्रोच्चार, पूजाविधी आणि भक्तिमय वातावरणामुळे मंदिर परिसरात आध्यात्मिक चैतन्य अनुभवायला मिळाले. नवरात्रोत्सवातील सर्व धार्मिक कार्यक्रम यशस्वीरीत्या पार पाडण्यासाठी दुर्गा माता मंदिर समिती विशेष परिश्रम घेत आहे.

भक्ती, श्रद्धा आणि धार्मिक परंपरेचा सुंदर संगम घडविणाऱ्या या उपक्रमांमुळे धर्माबाद शहरातील दुर्गा मंदिर नवरात्रोत्सवाला विशेष शोभा प्राप्त झाली होती.

जिल्हास्तरीय शालेय खो-खो स्पर्धेत नळगे विद्यालयाचा संघ प्रथम

लोहा (प्रतिनिधी)– जिल्हा क्रीडा कार्यालयाच्या वतीने घेण्यात आलेल्या जिल्हास्तरीय शालेय खो-खो स्पर्धेत लोहा येथील ते. वि. खोनाथराव नळगे माध्यमिक विद्यालयाच्या १७ वर्षांखालील मुलींच्या संघाने दमदार कामगिरी करत प्रथम क्रमांक पटकावला आहे.

या स्पर्धेत जिल्ह्यातील अनेक नामांकित शाळांच्या संघांनी सहभाग घेतला होता. अत्यंत चुरशीच्या झालेल्या या सामन्यात नळगे विद्यालयाच्या मुलींनी अतिशय उत्तम खेळाचे प्रदर्शन करत विजेतेपदावर आपले नाव कोरले. या विजयामुळे त्यांची विभागीय स्तरावरील

स्पर्धेसाठी निवड झाली आहे. या यशस्वी खेळाडूंचा सत्कार विद्यालयात करण्यात आला. यावेळी संस्थेचे अध्यक्ष के.बाजी बिडवई, सचिव लक्ष्मीकांत बिडवई, शाळेचे मुख्याध्यापक अनिल हामदे, रवी चव्हाण, तांबोळी, जाधव आदी शिक्षकांनी सर्व यशवंत खेळाडूंचे

सिडकोमध्ये राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघातर्फे विजयादशमी व शस्त्रपूजन उत्सवाचे आयोजन

नवीन नांदेड (प्रतिनिधी)– राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ, चंद्रगुप्तनगरच्या वतीने विजयादशमी व शस्त्रपूजन उत्सव तसेच पथसंचलनाचे आयोजन २० ऑक्टोबर २६ रोजी करण्यात आले होते. हा कार्यक्रम सकाळी ७.३० वाजता सिडको, नांदेड येथील श्री स्वामी समर्थ केंद्र येथून सुरू झाला. अनेक ठिकाणी मुख्य मार्गावर पुण्यवृष्टी करण्यात आली. यावेळी प्रभागातील नगरसेवक उपस्थित होते.

विजयादशमी हा हिंदू समाजातील पुरुषार्थ, शौर्य आणि

शक्ती जागरणाचा पवित्र सण मानला जातो. यंदा राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाच्या कार्याला १०० वर्षे पूर्ण होत असल्याच्या पार्श्वभूमीवर या उत्सवाला विशेष महत्त्व प्राप्त झाले आहे. समाजातील सज्जनशक्तीला संघटित करून राष्ट्रहित आणि मानव कल्याणासाठी कार्य करण्याचा संदेश या कार्यक्रमातून दिला गेला. या कार्यक्रमात नांदेड शहर कार्यवाह शमारीतीजी कमळापुरे यांनी प्रमुख वक्तृ म्हणून मार्गदर्शन केले तर श्री बालाजी मंदिर, हडकोचे अध्यक्ष अरुणा दमकोंडवार हे प्रमुख अतिथी

म्हणून उपस्थित होते, यावेळी पथसंचलन मार्गावर विविध ठिकाणी पुण्यवृष्टी करण्यात आली. नांदेड दक्षिण जिल्हा शिवसेना प्रमुख विनय पाटील गिरडे, नगरसेवक संजय पाटील घोरे, वैजनाथ देशमुख, नगरसेवक प्रतिनिधी उदय देशमुख, राजू लांडगे, सतिश बसवडे यांच्यासह पदाधिकारी यांनी उपस्थित राहून पुण्यवृष्टी केली. पथसंचलन यशस्वीतेसाठी चंद्रगुप्तनगर कार्यवाह तुकाराम भारत बेस्ते व पदाधिकारी यांनी परिश्रम घेतले.

देगलूर पोलिसांची कारवाई; आंतरजिल्हा दुचाकी चोरट्यांच्या मुसक्या आवळल्या, १४.१५ लाखांच्या २७ मोटारसायकली जप्त

नांदेड (प्रतिनिधी)– जिल्ह्यात वाढत्या वाहन चोरीच्या घटनांना आळा घालण्यासाठी पोलिस अधीक्षक डॉ. निलाभ रोहन यांच्या आदेशाने सुरू असलेल्या विशेष मोहिमेंतर्गत देगलूर पोलिसांनी मोठी कारवाई केली आहे.

देगलूर पोलिस ठाण्याच्या गुन्हे शोध पथकाने दोन अड्डल दुचाकी चोरट्यांना जेरबंद करून दोन टप्प्यांत एकूण २७ चोरीच्या मोटारसायकली जप्त केल्या असून, त्यांची एकूण किंमत १४ लाख १५ हजार रुपये आहे.

देगलूर पोलिस ठाण्यात गु.र.नं. ४८७/२०२६, कलम ३०३(३) भारतीय न्याय संहिता अन्वये वाहन चोरीचा गुन्हा

दाखल होता. तपासादरम्यान पोलिसांनी पहिल्या टप्प्यात शिवकुमार हनुमान कुन्हाडे (वय २८, रा. नायगाव, जि. नांदेड) यास अटक करून त्याच्याकडून १० मोटारसायकली (किंमत ४ लाख १० हजार रुपये) जप्त केल्या होत्या.

त्याचा साधीदार तुकाराम उर्फ बाळू गंगाधर गिरी (वय २५, रा. टाकळगाव, ता. नायगाव) हा खानापूर फाटा (देगलूर) येथे गाडी विक्रीसाठी आला असता अंधाराचा फायदा घेऊन पसार झाला होता. पोलिसांना गुंगारा देण्यासाठी तो सतत ठिकाणे बदलत होता.

उपविभागीय पोलिस अधिकारी किरण पोपळघट आणि

प्रभारी अधिकारी वैभव पडवळ यांच्या मार्गदर्शनाखाली तपास पथकाने तांत्रिक विश्लेषण आणि गोपनीय बातमीदारांच्या मदतीने पुणे व इतर संभाव्य ठिकाणी पाठलाग करून बाळू गिरी यास शिताफीने ताब्यात घेतले. कसून चौकशीत त्याने गुन्हाची कबुली दिली. त्याच्याकडून वेगवेगळ्या ठिकाणी लपवून ठेवलेल्या व विक्री केलेल्या आणखी १७ मोटारसायकली (किंमत १० लाख ५ हजार रुपये) हस्तगत करण्यात आल्या. आरोपींनी या गाड्या स्वतःच्या व नातेवाईकांच्या असल्याचे भासवून कमी किमतीत विकून फसवणूक केल्याचे तपासात समोर आले आहे.

वन्यजीव संवर्धनासाठी प्रा. एस. पी. चव्हाण यांचा ६९६ किलोमीटर सायकल प्रवास

नांदेड (प्रतिनिधी)– स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठाच्या जैवशास्त्र संकुलातील प्रा. एस. पी. चव्हाण यांनी वन्यजीव सप्ताह २०२६ निमित्त पर्यावरण व वन्यजीव संवर्धनाचा संदेश देण्यासाठी ६९६ किलोमीटरचा सायकल प्रवास केला.

‘अधिवास जोडणे व वन्यजीव जोपासणे’ या क्रीदवाक्यानुसार त्यांनी नांदेड-किनवट-हिंगोली-परभणी-लातूर-नांदेड असा प्रवास करून विद्यापीठाच्या चार उपकेंद्रांना भेटी दिल्या. यावेळी विद्यार्थी व कर्मचाऱ्यांना वन्यजीव संरक्षण, जैवविविधता आणि पर्यावरण संतुलनाचे महत्त्व पटवून दिले.

वयाच्या ५९ व्या वर्षी हा

अभिनव उपक्रम राबविल्याबद्दल कुलगुरू प्रा. डॉ. मनोहर चासकर, प्र-कुलगुरू डॉ. अशोक महाजन, जैवशास्त्र संकुलाचे संचालक प्रा. बी. एस. सुरवसे यांच्यासह प्राध्यापक व कर्मचाऱ्यांनी त्यांचे अभिनंदन केले.

नांदेडच्या त्रिपिटक बुद्ध विहारात धम्मचक्र प्रवर्तन दिन उत्साहात साजरा; अन्नदानासह विविध सामाजिक उपक्रम

नांदेड (प्रतिनिधी)– शहरातील देगावचाळ परिसरातील त्रिपिटक बुद्ध विहार येथे ७० वा धम्मचक्र प्रवर्तन दिन विविध सामाजिक उपक्रम राबवून आणि अन्नदान करून उत्साहात साजरा करण्यात आला.

त्रिपिटक बुद्ध विहार समितीचे अध्यक्ष बंटी लांडगे यांच्या पुढाकारातून सातत्याने विविध समाजोपयोगी उपक्रम राबविले जातात. धम्मचक्र प्रवर्तन दिनानिमित्त आयोजित अन्नदानाच्या उपक्रमातून त्यांनी सामाजिक बांधिलकी जपली.

बंटी लांडगे यांनी गोरगरीब व गरजू रुग्णांना वेळेवर उपचार मिळावेत, यासाठी मोफत रुग्णावहिका सेवा उपलब्ध करून दिली आहे. तसेच अनाथ व निराधार व्यक्तींना मदत करण्यासाठी ते सातत्याने पुढाकार घेतात.

नागरिकांची पाण्याची गरज लक्षात घेऊन त्यांनी स्वयंचाळित शहरातील विविध भागांत बोरअरेल करून दिल्या आहेत. गोदावरी नदीकाठच्या परिसरात

पावसाळ्यात पूरस्थिती निर्माण होऊन अनेक कुटुंबांचे संसार उघड्यावर आले होते. त्यावेळी त्यांनी पूरग्रस्तांना अन्नदान व धान्य किटचे वाटप करून मदत केली.

नांदेड (प्रतिनिधी)– जिल्हा क्रीडा परिषद व नांदेड वाघाळा शहर महानगर पालिका यांच्या संयुक्त विद्यमाने मनपा बंडमिशन हॉल नांदेड येथे आयोजित जिल्हास्तरीय शालेय युगु स्पर्धेत महात्मा बसवेश्वर कनिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी घवघवीत यश संपादन केले.

या स्पर्धेत स्नेहा दुधमल, सोनाक्षी पोतभरे, रितिका गायकवाड, आकाशा हिप्पेरोकर, अंजली चिंतोरे, सांची ढो, वैष्णवी नारावड, अनुजा पवार, प्रशीक वाघमारे व संकेत कावळे व प्रा. मनीषा थेंकर आदींनी यशस्वी विद्यार्थ्यांचे अभिनंदन केले.

कांबळे, गंगासागर कांबळे, वैष्णवी वाघमारे, शैलजा डोळसे, निशा तिसले, अरुण अश्रुकर, साक्षी सावंत, आदित्य नवघडे, जितेश आढाव व संजेश भालेराव आदी विद्यार्थ्यांनी रौप्य पदक पटकावले. या स्पर्धेत संघ व्यवस्थापक म्हणून प्रा. मनीषा थेंकर यांनी जबाबदारी पार पाडली. विद्यार्थ्यांनी मिळवलेल्या या यशाबद्दल त्यांचे सर्वत्र कौतुक होत आहे. मारीती हांडे, प्राचार्या स्वाती मुनेश्वर, डॉ. प्रमोद वाघमारे, प्रा. रमेश पाटेकर, प्रा. रामेश्वर भालकर, प्रा. डी. बी. थावे, प्रा. पायल कावळे व प्रा. मनीषा थेंकर आदींनी यशस्वी विद्यार्थ्यांचे अभिनंदन केले.

निरोगी आरोग्याचा कानमंत्र

निरोगी

‘दृश्यम’ चित्रपटमालिकेतील रहस्य, कलाकारांच्या प्रभावी अभिनयाने प्रेक्षकांना नेहमीच खिळवून ठेवले आहे. या चित्रपटांमधील कथानक आणि संवाद जितके प्रभावी आहेत, तितकेच त्यामध्ये मानसिक आरोग्याशी संबंधित अनेक पैलूही अधोरेखित झाले आहेत. भीतीच्या सावटाखाली जगणे, सततचा मानसिक ताण, चिंतेचे झटके, मानसिक आघात आणि कुटुंबाच्या सुरक्षिततेसाठी स्वतःला झोकून देण्याची वृत्ती यांचे चित्रण या चित्रपटांमधील काही संवादांतून दिसून येते. ‘दृश्यम’मधील विजय साळगावकर आणि त्याच्या कुटुंबाच्या आयुष्यात घडणाऱ्या घटनांमुळे निर्माण होणारा मानसिक ताण कथानकाला वेगळी खोली देतो. काही प्रसंगांमधून सुरक्षितता आणि मानसिक शांतता यांतील फरकही प्रकर्षाने जाणवतो.

‘मला न्याय नको, बदला हवा!’

मीरा देशमुखच्या या संवादातून दुःख, संताप आणि सूडाच्या भावनेने एखाद्या व्यक्तीच्या विचारांवर कसा ताबा मिळवला जाऊ शकतो, याची कल्पना येते. एखाद्या दुःखद घटनेनंतर मनात निर्माण झालेली तीव्र भावना दीर्घकाळ कायम राहिल्यास व्यक्तीचे

विचार आणि वर्तन प्रभावित होऊ शकते. मात्र, प्रत्येक व्यक्ती दुःखाला किंवा मानसिक आघाताला एकाच प्रकारे सामोरी जात नाही. अशा परिस्थितीत भावनिक आधार आणि गरजेनुसार तज्ञांची मदत महत्त्वाची ठरते.

विचार करण्याची क्षमता ढासळू शकते!

विजय साळगावकरच्या संवादातून भीती आणि संकटाच्या परिस्थितीत माणसाच्या निर्णयक्षमतेवर होणारा परिणाम अधोरेखित होतो. तीव्र तणावाच्या प्रसंगी काही व्यक्तींना योग्य- अयोग्य ठरवणे कठीण

जाऊ शकते. काही जण घाईघाईने निर्णय घेतात, तर काही जण गोंधळून जातात. अशा वेळी शांत राहण्याचा प्रयत्न करणे, परिस्थितीचे आकलन करणे आणि विश्वासू व्यक्तीची मदत घेणे उपयुक्त ठरू शकते.

‘बरे असल्याचे नाटक करता येते; पण...

भूतकाळातील एखादी वेदनादायक घटना मनावर खोल परिणाम करू शकते. बाहेरून सर्व काही ठीक असल्याचे दाखवणारी व्यक्तीही आतून अस्वस्थ असू शकते. झोप न लागणे, वारंवार तीच घटना आठवणे, भीती वाटणे आणि सतत तणाव जाणवणे

अशी लक्षणे काही व्यक्तींमध्ये दिसू शकतात. चित्रपटातील संवाद या भावनिक संघर्षाची जाणीव करून देतो. मात्र, अशी लक्षणे दीर्घकाळ टिकत असल्यास त्याकडे दुर्लक्ष न करता मानसिक आरोग्यतज्ञांचा सल्ला घेणे आवश्यक आहे.

प्रत्येक चाहुलीने दचकून जगणे म्हणजे आयुष्य नव्हे!

‘दृश्यम’ चित्रपटातून मानसिक आरोग्याचे गंभीर पैलू उलगडले

- » ‘मी इथेच उभा आहे, पहारेकरी बनून!’ : कुटुंबाला वाचवण्यासाठी सतत सज्ज राहणाऱ्या विजयच्या भूमिकेतून अतिसंरक्षणाची भावना आणि कायम सावध राहण्याची मानसिक अवस्था दिसून येते. सतत संभाव्य धोक्याचा विचार करत राहिल्यास व्यक्तीला विश्रांती घेणे, मन मोकळे करणे आणि नेहमीप्रमाणे जगणे कठीण होऊ शकते. सतत जागरूक राहण्याच्या या अवस्थेला अतिसतर्कता (Hypervigilance) असे म्हटले जाते. ती काही वेळा मानसिक आघातानंतर दिसू शकते.
- » अचानक संकट आल्यावर मेंदूची प्रतिक्रिया कशी असते? : अचानक एखादी धक्कादायक घटना घडल्यास शरीर आणि मेंदूची तणावाला प्रतिसाद

- देणारी यंत्रणा सक्रिय होते. अशा वेळी काही व्यक्ती परिस्थितीचा सामना करतात, काही जण तिथून दूर जाण्याचा प्रयत्न करतात, तर काही जण काही काळ स्तब्ध होतात. या प्रतिक्रिया व्यक्तीनुसार वेगवेगळ्या असू शकतात. त्यामुळे संकटाच्या वेळी एखादी व्यक्ती गोंधळली किंवा स्तब्ध झाली, तर त्याला केवळ कमकुवतपणा समजणे योग्य नाही.
- » घराबाहेर पुन्हा पोलिसांची गाडी दिसली तर... : वारंवार होणाऱ्या धमक्या, चौकशी किंवा भयावह अनुभवांमुळे लहान मुलांच्या मनावरही परिणाम होऊ शकतो. घराबाहेरील आवाज, अनोळखी व्यक्तींची उपस्थिती किंवा एखाद्या घटनेची आठवण यांमुळे मुलांमध्ये भीती आणि असुरक्षिततेची भावना निर्माण

होऊ शकते. अशा वेळी मुलांच्या भावना समजून घेणे, त्यांच्याशी शांततणे संवाद साधणे आणि त्यांना सुरक्षिततेची जाणीव करून देणे महत्त्वाचे असते. भीती किंवा अस्वस्थता दीर्घकाळ कायम राहिल्यास तज्ञांची मदत घ्यावी.

- » मानसिक आरोग्याकडे दुर्लक्ष करू नका! : ‘दृश्यम’मधील संवाद केवळ चित्रपटातील उत्कंटा वाढवणारे प्रसंग नाहीत, तर ते मानसिक आरोग्याविषयी विचार करायलाही भाग पाडतात. सततची भीती, झोपेचा अभाव, वारंवार जाणवणारी चिंता, घबराटीचे झटके किंवा भूतकाळातील घटनांमुळे दैनंदिन जीवन विस्कळीत होणे ही लक्षणे दुर्लक्षित करू नयेत.

मानसिक आरोग्य जपण्यासाठी काही महत्त्वाच्या गोष्टी...

- » विश्वासू व्यक्तीशी मनातील भावना मोकळेपणाने व्यक्त करा.
- » नियमित झोप आणि संतुलित दिनचर्या राखा.
- » तणाव कमी करण्यासाठी योग्य विश्रांती आणि शारीरिक हालचालींना वेळ द्या.
- » भीती किंवा चिंता दैनंदिन जीवनावर परिणाम करत असल्यास मानसोपचारतज्ञ किंवा समुपदेशकांची मदत घ्या.
- » मानसिक त्रास सहन करणाऱ्या व्यक्तीची थट्टा न करता तिला समजून घ्या आणि आवश्यक आधार

- द्या.
- » शेवटी, माणसाला सुरक्षित ठेवणे आणि त्याला मनःशांती मिळणे या दोन वेगळ्या गोष्टी आहेत. शरीर सुरक्षित असले, तरी मन भीतीच्या सावटाखाली असेल तर जीवनाचा आनंद घेणे कठीण होते. ‘प्रत्येक चाहुलीने दचकून जगणे म्हणजे आयुष्य नव्हे!’ हा संवाद मानसिक आरोग्याचे महत्त्व अधोरेखित करतो. कारण खऱ्या अर्थाने निरोगी जीवन जगण्यासाठी शारीरिक सुरक्षिततेसोबत मानसिक शांतताही तितकीच आवश्यक आहे.

दक्षिण भारतीयांचे दात अधिक पांढरे अन् चमकदार का दिसतात? दंतवैद्यांनी सांगितले रहस्य; दातांची चमक टिकवण्यासाठी दिल्या महत्त्वाच्या टिप्स...

दक्षिण भारतीयांचे दात इतर राज्यांच्या तुलनेत अधिक पांढरे, चमकदार आणि निरोगी दिसतात, असे तुम्हालाही कधी जाणवले आहे का ? यामागचे नेमके कारण काय, असा प्रश्न अनेकांना पडतो. याबाबत दंतवैद्यांनी महत्त्वाची माहिती दिली आहे. दक्षिण भारतातील पारंपरिक आहारपद्धती, मुखस्वच्छतेच्या सवयी आणि दातांची निगा राखण्याच्या पद्धती यांचा दातांच्या आरोग्यावर परिणाम होऊ शकतो. मात्र, केवळ एखाद्या प्रदेशात राहिल्यामुळे किंवा विशिष्ट आनुवंशिक वैशिष्ट्यांमुळे प्रत्येकाचे दात अधिक पांढरे असतीलच, असे नाही. प्रत्येक व्यक्तीच्या दातांचा नैसर्गिक रंग वेगवेगळा असतो.

दक्षिण भारतीयांचे दात इतर राज्यांतील लोकांच्या दातांपेक्षा अधिक पांढरे असतात, असा समज असला तरी त्याला सर्वांना लागू पडणारा ठोस वैज्ञानिक आधार नाही. दातांचा रंग हा आनुवंशिकता, दातांची अंतर्गत रचना, वय, आहार, जीवनशैली आणि मुखस्वच्छतेच्या सवयी अशा अनेक घटकांवर अवलंबून असतो. दातांवर डाग निर्माण करणारे पदार्थ कमी प्रमाणात खाणे, नियमितपणे दात स्वच्छ करणे आणि योग्य निगा राखणे यामुळे दातांचा नैसर्गिक रंग टिकवण्यास मदत होऊ शकते.

योगासने करण्याआधी लक्षात ठेवा या महत्त्वाच्या टिप्स!

- » योग्य वेळ निवडा : सकाळची वेळ योगासनांसाठी उत्तम मानली जाते. शक्यतो शांत वातावरणात आणि नियमित वेळेला योगाभ्यास करा.
- » रिकाम्या पोटी योगासने करा : योगासने करण्यापूर्वी पोट भरलेले नसावे. जेवणानंतर साधारण तीन ते चार तासांचे अंतर ठेवा. हलका नाश्ता केला असल्यास पचनासाठी पुरेसा वेळ द्या.

- » आरामदायी कपडे घाला : योगासने करताना शरीराची हालचाल सहज होईल असे सैल आणि आरामदायी कपडे वापरा. सपाट, स्वच्छ आणि न घसरणाऱ्या जागेवर योगाभ्यास करा.
- » सुरुवात हलक्या व्यायामाने करा : योगासने करण्यापूर्वी मान, खांदे, हात आणि पाय यांना हलक्या हालचालींद्वारे तयार करा. सुरुवातीलाच कठीण आसने

दक्षिण भारतीय आहाराचा दातांच्या आरोग्याला फायदा

दक्षिण भारतातील पारंपरिक आहारात घरगुती ताजे अन्न, इडली, डोसा, डाळी, नारळापासून बनवलेले पदार्थ, कठीपत्ता आणि तंतुमय अन्नपदार्थांचा समावेश असतो. योग्य प्रमाणात आणि संतुलित स्वरूपात घेतलेला असा आहार एकूण आरोग्यासाठी फायदेशीर ठरू शकतो. याउलट, साखरेचे प्रमाण जास्त असलेले पदार्थ, गोड पेये

आणि वारंवार खाल्ले जाणारे प्रक्रिया केलेले खाद्यपदार्थ दातांवरील किडीचा धोका वाढवू शकतात. त्यामुळे संतुलित आहार आणि साखरेचे मर्यादित सेवन दातांचे आरोग्य टिकवण्यासाठी महत्त्वाचे आहे. मात्र, इडली, डोसा किंवा विशिष्ट प्रादेशिक पदार्थ खाल्ल्याने दात आपोआप पांढरे होतात, असे समजणे चुकीचे आहे.

दातांचा नैसर्गिक रंग किंचित पिवळसर असू शकतो

प्रत्येकाचे दात मोत्यासारखे पांढरे असावेत, अशी अपेक्षा असते. मात्र, निरोगी दातांचा रंग नेहमीच पूर्णपणे पांढरा असेल असे नाही. दातांच्या बाहेरील आवरणाला ‘इन्‌मेल’ (Enamel) म्हणतात. त्याखाली ‘डेंटिन’ (Dentin) हा थर असतो. डेंटिनचा रंग नैसर्गिकरीत्या पिवळसर

असल्यामुळे इन्‌मेलमधून दातांना किंचित पिवळसर छटा दिसू शकते. वयानुसार दातांच्या रंगात बदल होऊ शकतो. चहा- कॉफीचे अतिसेवन, तंबाखू, धूम्रपान आणि दातांवरील डाग यांमुळेही दातांचा रंग बदलू शकतो. त्यामुळे केवळ पांढरेपणावरून दातांचे आरोग्य ठरवता येत नाही.

रंग-आरोग्य टिकवण्यासाठी काय करावे?

- » दात स्वच्छ, चमकदार आणि निरोगी ठेवण्यासाठी दैनंदिन सवयींमध्ये काही बदल करणे आवश्यक आहे.
- » दिवसातून दोनदा दात घासा : फ्लोराइडयुक्त दंतमंजन वापरून योग्य पद्धतीने दात स्वच्छ करा.
- » दातांच्या फटी स्वच्छ ठेवा : दातांमध्ये अडकलेले अन्नकण आणि प्लाक काढण्यासाठी नियमितपणे डेंटल फ्लॉसचा धोका वाढतो.
- » पुरेसे पाणी प्या : पाणी प्यायल्याने तोंडातील अन्नाचे काही अवशेष दूर होण्यास मदत होते.
- » संतुलित आहार घ्या : कॅल्शियम आणि जीवनसत्त्व

- ड यांसारख्या पोषक घटकांचा पुरेसा समावेश असलेला आहार घ्या. फळे आणि भाज्यांचाही आहारात समावेश करा.
- » साखरेचे सेवन मर्यादित ठेवा : गोड पदार्थ, शीतपेये आणि साखरयुक्त पेये वारंवार घेणे टाळा.
- » तंबाखू आणि धूम्रपान टाळा : यामुळे दातांवर डाग पडण्याबरोबरच हिरड्यांचे आजार आणि तोंडाच्या इतर गंभीर समस्यांचा धोका वाढतो.
- » दंतवैद्यांकडून नियमित तपासणी करून घ्या : दातांची कोड, हिरड्यांचे आजार आणि इन्‌मेलला होणारे नुकसान यांचे वेळीच निदान होण्यास मदत होते.

तेलाने गुळण्या करण्याची पारंपरिक पद्धत किती प्रभावी?

दक्षिण भारतातील काही कुटुंबांमध्ये नारळाच्या किंवा तीळाच्या तेलाने गुळण्या करण्याची पारंपरिक पद्धत प्रचलित आहे. या पद्धतीला ऑइल पुलिंग (Oil Pulling) असे म्हणतात. या पद्धतीमुळे मुखस्वच्छतेला काही

प्रमाणात मदत होऊ शकते, असे काही मर्यादित संशोधनातून सूचित होते. मात्र, दातांवरील प्लाक पूर्णपणे काढून टाकण्यासाठी, हिरड्यांचे आजार रोखण्यासाठी किंवा दात पांढरे करण्यासाठी ही पद्धत प्रभावी असल्याचे पुरेसे

लिंबू, मीठ किंवा बेकिंग सोड्याने दात घासणे टाळा!

दात झटपट पांढरे करण्यासाठी लिंबाचा रस, मीठ किंवा बेकिंग सोडा वापरण्याचे अनेक घरगुती उपाय समाजमाध्यमांवर प्रसारित होतात. मात्र, अशा उपायांचा चुकीचा किंवा वारंवार वापर केल्यास दातांच्या इन्‌मेलचे नुकसान होऊ शकते. लिंबातील आम्लामुळे दातांचे बाह्य आवरण झिजण्याचा धोका असतो. इन्‌मेलचे नुकसान झाल्यास दात अधिक संवेदनशील होऊ शकतात. त्यामुळे दात पांढरे करण्यासाठी कोणताही घरगुती प्रयोग करण्यापूर्वी दंतवैद्यांचा सल्ला घ्यावा. दातांवर डाग असल्यास त्यांचे कारण तपासून योग्य उपचार करणे अधिक सुरक्षित ठरते. थोडक्यात सांगायचे तर, दक्षिण भारतीयांचे दात अधिक पांढरे दिसण्यामागे एखादे विशिष्ट प्रादेशिक रहस्य असल्याचे ठोस पुरावे नाहीत. दातांचा नैसर्गिक रंग, योग्य आहार, नियमित मुखस्वच्छता आणि दंतवैद्यांकडून वेळोवेळी तपासणी या बाबी दातांचे आरोग्य टिकवण्यासाठी अधिक महत्त्वाच्या आहेत.

करण्याचा प्रयत्न करू नका.

- » स्वासावर लक्ष केंद्रित करा : आसने करताना श्वासोच्छ्वास नैसर्गिक आणि नियंत्रित ठेवा. विनाकारण श्वास रोखून धरू नका.
- » शरीरावर ताण देऊ नका : प्रत्येक आसन आपल्या क्षमतेनुसार करा. वेदना, चक्कर किंवा अस्वस्थता जाणवल्यास त्वरित थांबा.

